

Številka: 354-110/2024-6 (256)
Ljubljana, dne 17. 6. 2025

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA ZDRAVJE
DIREKTORAT ZA JAVNO ZDRAVJE
Štefanova ulica 5
1000 Ljubljana

Zadeva: Prvo mnenje k dopolnjenem osnutku plana OPPN BR 01-Reaktorski center Podgorica,
ID št. 4222, občina Dol pri Ljubljani

Skladno z vašo vlogo številka. 354-62/2024-2711-10, datum: 29. 5. 2025, vam posredujemo prvo mnenje po 122. členu v povezavi s 129. členom Zakona o urejanju prostora ((ZUreP-3), Ur. l. RS, št. 199/21 s spremembami in dopolnitvami) za segment zdravje ljudi k dopolnjenem osnutku plana OPPN BR 01-Reaktorski center Podgorica, ID št.: 4222, občina Dol pri Ljubljani.

Vaša vloga za izdelavo mnenja izvira iz vloge družbe Sokpro d.o.o. z dne 26. 5. 2025, posredovane Ministrstvu za zdravje in je bila priložena vaši vlogi.

V pregled za izdelavo mnenja smo prejeli naslednjo dokumentacijo, dostopno na spletni povezavi <https://www.transfernow.net/dl/20250527s7YZGOA1>:

- Občinski podrobni prostorski načrt za prostorsko ureditev skupnega pomena za območje BR-01 Reaktorski center Brinje. Stopnja postopka: Dopolnjen osnutek. Izdelovalec: Sokpro d.o.o., Gorišnica 56,2272 Gorišnica. Številka projekta: 12-OPPN/2023. Kraj in datum: Gorišnica, april 2025.

Kot izhodišče za izdelavo mnenja smo uporabili naslednjo zakonodajo in kriterije:

- Drugi odstavek 4. člena Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 72/06 – uradno prečiščeno besedilo s spremembami in dopolnitvami),
- Uredba o merilih za ocenjevanje verjetnosti pomembnejših vplivov izvedbe plana, programa, načrta ali drugega splošnega akta in njegovih sprememb na okolje v postopku celovite presoje vplivov na okolje, Ur.l. RS, št. 9/2009 in 44/22 – ZVO-2,
- Uredba o posegih v okolje, za katere je treba izvesti presojo vplivov na okolje (Uradni list RS, št. 51/14, 57/15, 26/17, 105/20 in 44/22 – ZVO-2).

V zvezi z izdelavo mnenja smo opravili tudi kartografski ogled lokacije. Kartografske podatke smo pregledali na naslednjih spletnih straneh:

- Atlas okolja: http://gis.arso.gov.si/atlasokolja/profile.aspx?id=Atlas_Okolja_AXL@Arso

- Atlas voda:
<https://geohub.gov.si/portal/apps/webappviewer/index.html?id=f89cc3835fcd48b5a980343570e0b64e>
- GIS občin: <https://gis.iobcina.si/gisapp/Default.aspx?a=dolpriljubljeni>
- Google zemljevidi:
<https://www.google.com/maps/@46.0587008,14.5260544,13z?entry=ttu>
- E-karta nizkofrekvenčnih magnetnih polj:
<http://ekarem.3rtim.si/apps/web/low-frequencies.html>

Pri izdelavi mnenja smo upoštevali tudi Mnenje o verjetnosti pomembnejših vplivov plana na okolje in podrobnejše usmeritve za načrtovanje konkretnih prostorskih ureditev za segment zdravje ljudi k osnutku odloka za plan: OPPN za območje BR 01 - Reaktorski center Brinje, občina Dol pri Ljubljani (številka: 354-110/2024-3 (256), datum: 12. 7. 2024), ki ga je za potrebe Ministrstva za zdravje izdelal Nacionalni inštitut za javno zdravje.

ZNAČILNOSTI PLANA

a) Splošno o planu

Na območju občine Dol pri Ljubljani deluje Reaktorski infrastrukturni center (v nadaljevanju: RIC), ki je del Instituta Jožef Štefan. Na območju RIC, ki je predmet izdelave OPPN, se nahajata obstoječa, s statusno odločbo definirana jedrska objekta RAZISKOVALNI REAKTOR TRIGA Mark II (št. odločbe 357-16/2023/13, datum 10. 5. 2024) in CSRAO – Centralno skladišče radioaktivnih odpadkov (št. odločbe 357-15/2023/3, datum 10. 5. 2024). Znotraj RIC se nahajajo še drugi objekti in ureditve, namenjeni delovanju obeh objektov, zato se celotno območje znotraj ograje obravnava kot jedrski objekt.

Na podlagi izkazanega interesa in v dogovoru z Institutom Jožef Stefan se na območju RIC načrtujejo ureditve povezane z obstoječo pozidavo, vključno z gradnjo novih oziroma širitvijo obstoječih objektov.

Načrtovane prostorske ureditve so vezane na obstoječi kompleks Reaktorskega infrastrukturnega centra (RIC), ki vključuje objekte z znanstveno-raziskovalno in izobraževalno dejavnostjo. Na območju OPPN so predvidene prostorske ureditve, ki nadgrajujejo obstoječe funkcije, omogočajo gradnjo novih objektov, izboljšujejo prometno dostopnost ter omogočajo dolgoročen razvoj dejavnosti.

Objekt A (podatkovni center)

- postajna poslopja, terminali, stavbe za izvajanje komunikacij ter z njimi povezane stavbe

Objekt B (prizidava Šolskega centra ICJT)

- stavbe za izobraževanje in znanstveno raziskovalno delo,

Objekt C (upravno raziskovalni objekt)

- druge poslovne stavbe,
- stavbe za izobraževanje in znanstveno raziskovalno delo.

Objekt D (pomožni objekt za CSRAO)

- druge poslovne stavbe,
- skladiščne stavbe,
- garažne stavbe,

- objekti za ravnanje z odpadki.

b) Ugotovitve v zvezi s planom

Reaktorski infrastrukturni center (RIC) se nahaja na severnem bregu Save, približno 12 km severovzhodno od Ljubljane, v skrajnem vzhodnem delu občine Dol pri Ljubljani, v katastrski občini 1760 – Beričevo, vzhodno od avtoceste A1 Ljubljana – Maribor. Tu je bil leta 1966 postavljen reaktor TRIGA kot osnova, okrog katere se je gradilo ostale objekte jedrske tehnologije.

Na območju RIC se nahajata obstoječa, s statusno odločbo definirana jedrska objekta RAZISKOVALNI REAKTOR TRIGA Mark II in CSRAO - Centralno skladišče radioaktivnih odpadkov. Znotraj rektorskega centra se nahajajo še drugi objekti in ureditve, namenjeni delovanju obeh objektov. Znotraj rektorskega centra se nahajajo še drugi objekti in ureditve, namenjeni delovanju obeh objektov, zato se celotno območje znotraj ograje obravnava kot jedrski objekt.

Objekt CSRAO je v upravljanju ARAO, za katerega je pristojno Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo (MOPE), za raziskovalni Reaktor TRIGA, ki je v upravljanju Inštituta Jožef Štefan, pa Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije.

Z Odlokom o Občinskem prostorskem načrtu občine Dol pri Ljubljani (Uradni list RS, št. 90/2022) je na območju Rektorskega centra določena enota urejanja prostora (EUP) z oznako Br01 in namenska raba prostora, stavbno zemljišče, CD – druga območja centralnih dejavnosti.

- Poselitev:

Območje v okolici obravnavanega OPPN obdajajo kmetijska zemljišča. Najbližje območje stanovanj je oddaljeno ca. 400 m v smeri proti jugu (naselje Brinje). V nekoliko večji oddaljenosti območje obkrožajo še naselja Šentjakob, Podgorica, Pšata in Bišče.

- Onesnaženost zraka:

Za obravnavano območje ni podrobnejših podatkov o stopnji onesnaženosti zraka. Na osnovi navedb v Operativnem programu ohranjanja kakovosti zunanjega zraka¹ (poglavje št. 6 Analiza stanja kakovosti zunanjega zraka) in v Operativnem programu nadzora nad onesnaževanjem zraka (OPNOZ), Revizija OPNOZ iz 2019² ocenjujemo, da obstaja možnost, da predpisani standardi kakovosti zraka na obravnavanem območju niso doseženi.

Na osnovi navedb v zgoraj omenjenih dokumentih ocenjujemo tudi, da kakovost zunanjega zraka na obravnavanem območju ne dosega kakovosti, ki jo z vidika varovanja zdravja ljudi navajajo Smernice Svetovne zdravstvene organizacije za kakovost zraka³.

- Hrup:

Obravnavano območje je obremenjeno s hrupom cestnega prometa avtoceste in lokalnih cest, vendar obremenitev na podlagi pregleda strateške karte hrupa v Atlasu okolja ni čezmerna.

- Viri pitne vode:

Območje OPPN se ne nahaja na vodovarstvenem območju, prav tako na območju ali v neposredni bližini ni izdanih vodnih dovoljenj za oskrbo s pitno vodo.

OPPN se nahaja na območju Vodnega telesa podzemnih voda SAVSKA KOTLINA IN LJUBLJANSKO BARJE (šifra vodnega telesa: SIVTPODV1001), ki je zaradi kraških in razpoklinskih značilnosti drugega

¹ Operativni program ohranjanja kakovosti zunanjega zraka (Vlada RS, 2021)

² Operativni program nadzora nad onesnaževanjem zraka (OPNOZ), Revizija OPNOZ iz 2019 (Vlada RS, 2023)

³ AirQuality Guidelines, 2021, <https://www.who.int/publications/i/item/9789240034228>

vodonosnika ranljiv za posledice različnih virov onesnaženja, zaradi česar so lahko ogroženi vodni viri za oskrbo s pitno vodo, tudi v oddaljenih predelih.

- Poplave:

Območje OPPN se ne nahaja na območju poplavne nevarnosti.

- Elektromagnetno sevanje

Severovzhodno od obravnavanega območja OPPN poteka visokonapetostno prenosno omrežje nazivne napetosti 400 kV in 220 kV (nadzemne izvedbe). Omenjeno visokonapetostno prenosno omrežje se ne nahaja na območju OPPN in je cca. 150 m (zračne linje) oddaljen od obravnavanega območja. Južno od obravnavanega območja OPPN poteka visokonapetostno prenosno omrežje nazivne napetosti 110 kV (nadzemne izvedbe). Omenjeno visokonapetostno prenosno omrežje se ne nahaja na območju OPPN in je cca. 130 m (zračne linje) oddaljen od obravnavanega območja. Prav tako se na severnem delu obravnavanega območja OPPN nahaja delujoča bazna postaja Telekom Slovenije. Za potrebe novega objekta se predvidi nov dovod električne napeljave z lastno transformatorsko postajo v objektu. Transformatorska postaja naj bo tipska prostostoječa z možnostjo vgradnje transformatorja moči 1000 kVA. Za potrebe Podatkovnega centra je potrebno zgraditi 20 kV povezavo med RTP 110/20/10 KV Polje in obravnavanim območjem z kablovodom KB AL 240 mm².

1. PREVERITEV UPOŠTEVANJA SPLOŠNIH IN KONKRETNIH SMERNIC V PLANU

Splošnih smernic za pripravo OPPN Ministrstvo za zdravje še ni objavilo.

Menimo, da so bile konkretne smernice, podane v zgoraj citiranjem Mnenju o verjetnosti pomembnejših vplivov plana na okolje in podrobnejše usmeritve za načrtovanje konkretnih prostorskih ureditev za segment zdravje ljudi k osnutku odloka za plan: OPPN za območje BR 01 - Reaktorski center Brinje v dopolnjenem osnutku plana ustrezno upoštewane.

2. PREVERITEV UPOŠTEVANJA PREDPISOV S PODROČJA PRISTOJNOSTI MINISTRSTVA ZA ZDRAVJE

Menimo, da je bil drugi odstavek 4. člena Zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju (Uradni list RS, št. 72/06 in spremembe in dopolnitve) pri pripravi obravnavanega dopolnjenega osnutka plana upoštevan do stopnje kot je to predvideno s predpisi s področja varovanja okolja (za dodatna pojasnila v zvezi z ocenjevanjem vplivov na zdravje glej POJASNILA V ZVEZI Z OCENJEVANJEM VPLIVOV NA ZDRAVJE LJUDI na koncu tega mnenja).

3. MNENJE O SPREJEMLJIVOSTI VPLIVOV IZVEDBE PLANA NA OKOLJE ZA SEGMENT ZDRAVJE IN POČUTJE LJUDI

Menimo, da so vplivi izvedbe plana OPPN BR 01-Reaktorski center Podgorica, ID št. 4222, občina Dol pri Ljubljani, kot je to opisano v dopolnjenem osnutku plana, z vidika vplivov na zdravje in počutje ljudi sprejemljivi.

OPOMBA:

Mnenje se ne nanaša na morebitne objekte in naprave, ki zapadejo pod določila Uredbo o območjih omejene rabe prostora zaradi jedrskega objekta in o pogojih gradnje objektov na teh območjih, Uradni list RS, št. 78/19 (npr. morebitna širitev CSRAO - Centralno skladišče radioaktivnih odpadkov).

NIJZ ni strokovno usposobljen in nima pooblastil za dajanje mnenj v zvezi z objekti in napravami, ki zapadejo pod določila zgoraj omene uredbe.

POJASNILA V ZVEZI Z OCENJEVANJEM VPLIVOV NA ZDRAVJE LJUDI:

Izhodišča, ki so bila uporabljena za mnenje o verjetnem pomembnem vplivu na zdravje ljudi, so naslednja:

- Odločitve o sprejemljivosti vplivov na zdravje temeljijo na mejnih vrednostih za onesnaženost okolja, ki so določene z veljavno slovensko zakonodajo s področja okolja (npr. za onesnaženost zraka, hrup v naravnem in življenjskem okolju, kakovost pitne vode, itd) ter drugih nacionalnih predpisih s področja ravnanja z okoljem, ki določajo mejne vrednosti, pravila ravnanja in podobno (npr. predpisi s področja urejanja emisij v vode in zrak, ravnanje z odpadki, itd.).
- Pri ocenjevanju vplivov poleg zakonodaje upoštevamo tudi strokovne smernice SZO in usmeritve Evropske Komisije, da dolgoročno zmanjšujemo onesnaževanje okolja za doseganje zastavljenih ciljev (*Akcijski načrt* EU za ničelno onesnaževanje, *Evropski zeleni dogovor*, ...).
- V primeru presoje vpliva hrupa na zdravje in počutje ljudi pri oceni smiselno upoštevamo tudi smernice Svetovne zdravstvene organizacije iz leta 2018.
- Navedba v mnenju »da izvedba plana/posega verjetno ne bo imela pomembnejših vplivov na zdravje ljudi« pomeni, da stopnja tveganja za zdravje ljudi najverjetneje ne bo večja, kot je zajeta v mejne vrednosti, ki so določene z okoljsko zakonodajo. Vendar: skladnost z mejnimi vrednostmi ne pomeni nujno, da ni zdravstvenih učinkov.⁴
- Pri izdelavi mnenja smo upoštevali tudi, da bodo izvajalci del in upravljavci posega v času življenjske dobe posega (gradnja, obratovanje, odstranitev) spoštovali pripadajočo veljavno okoljsko zakonodajo in drugo pripadajočo zakonodajo, ki je namenjena varovanju zdravja ljudi.

Pripravili:

Andrej Uršič, univ. dipl. biol.

dr. Sonja Jeram, univ. dipl. biol.

Maša Ceglar, mag. san. inž.

Leon Žaberl, univ. dipl. ing. kem. teh.

Asist. dr. Vesna Viher Hrženjak, dr. med., spec.,
vodja Oddelka za podnebne spremembe in
proučevanje vplivov grajenega okolja na zdravje

Poslati:

- elektronsko

V vednost:

- naslov
- arhiv, tu

⁴ United Nations, Economic and Social Council, Economic Commission for Europe: Draft guidance on assessing health impacts in strategic environmental assessment. Working Group on Environmental Impact Assessment and Strategic Environmental Assessment. Ninth meeting, Geneva, 9–11 June 2020, ECE/MP.EIA/WG.2/2020/7